

Styrelsens yttrande på motion från Järla Orientering gällande startmellanrum på DM-långdistans

Järla Orientering föreslår att startmellanrummet vid DM-lång i Stockholm, i klasserna DH35 och äldre, ska vara 2 minuter. Idag anger StOF:s DM-anvisningar 3 minuters startmellanrum i alla klasser.

StOF-styrelsens analys

Svenska Orienteringsförbundets tävlingsregler anger idag att startmellanrummet vid långdistanstävlingar ska vara 3 minuter i normalfallet. Vid stort deltagarantal kan startmellanrummet vara mindre och vid små startfält större. StOF kan konstatera att regler och anvisningar för Distriktsmästerskap till stor del styrs av OF själva, varför SOFT:s regler inte behöver följas i alla delar så länge det inte står i strid med sportens idé.

Se SOFT:s tävlingsregler och anvisningar nedan.

15.2 Startordning (inkl. startmellanrum)

Tävlingsreglerna hanterar startordningen vid tävlingar. Startmellanrum regleras enligt:

Typ av distans	Startmellanrum	Kommentar
Sprintdistans	Ska normalt vara en minut.	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.
Medeldistans	Ska normalt vara två minuter.	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.
Långdistans	Ska normalt vara tre minuter.	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.
Ultralång distans	Ska normalt vara masstart.	Ska normalt vara tre minuter eller större vid individuell start.
Stafett	Ska normalt vara masstart.	
Natt	Ska normalt vara två minuter.	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.

5.3. Lottning och startlista

5.3.5

Arrangören får lotta efteranmälda tillsammans med de ordinarie anmälda.

Om det inte görs ska de efteranmälda starta först i klassen på dagtävling och sist i klassen på nattävling.

Arrangören får efter önskan låta en anmäld starta först eller tidigt, dock ej vid SM, RM, DM, rankingmeriterande klass eller nattävling. I annan klass än elitklass får arrangör på tävlingsdagen erbjuda vakanta platser till deltagare.

14.1 Kvalitetssäkring

Sportslig rättvisa

I begreppet kvalitetssäkring ingår också att säkerställa att regelverket följs av såväl arrangör som tävlande i syfte att skapa tävlingar med sportslig rättvisa. Det innebär också att se till på att banläggare och övriga funktionärer har rätt kompetens, samt att vid behov:

- Noga överväga lämpligt startavstånd för att minska risken för att tävlande kommer ihop, utan att detta medför ett alltför stort startdjup.
- Använda sig av spridningsmetoder och möjligheten till kartbyte och att också ange i tävlings-PM att detta förekommer.
- Genomföra kontroller av regelefterlevnaden, t ex genom att placera ut funktionärer på strategiska platser längs banan.
- Agera vid misstanke om regelbrott, i första hand genom att höra de berörda

16.2

Samlöpning, inkl. hängning och kompislopning

Samlöpning är inte tillåten i åldersklass.

Med samlöpning avses såväl "hängning" som "kompislopning".

Hängning anses ha skett då tävlande avsiktligt följt efter annan tävlande och nyttjat dennes förmåga att orientera.

Kompislopning anses ha skett då tävlande skaffat sig fördel genom samverkan med annan tävlande.

En tävlande som hamnat i någon av ovan nämnda situationer ska inte behöva lämna väjningsplikt, dvs. inte behöva stanna för att lämna avstånd till framförvarande tävlande. Dock kan den tävlande i sådan situation fällas till ansvar för hängning om:

1. Samma väg väljs som annan tävlande, trots att relevanta vägvalsalternativ finns.
2. Det bedöms att den tävlande har haft fördel av detta. Vad som är relevant alternativt vägval är upp till beslutande instans att bedöma. Sådan bedömning kan både förenklas och stödjas genom banläggares och bankontrollants mening, eller genom granskning av övriga tävlandes vägval, t ex vid GPS-analys (GPS-data i sig får aldrig vara fällande). Även sträcktidsdata kan fungera som bevisunderlag och därmed styrka information från tävlande och vittnen.

Lite historik om sportslig rättvisa

Mycket inom all tävlingsverksamhet har bäring mot Sportslig rättvisa, vilket framgår med tydlighet i Svenska Orienteringsförbundets tävlingsregler. Rättvisa tävlingar inom orienteringssporten är bland annat att enskilt, utan att samarbeta eller hänga, lösa banläggarens olika "fällor". Man kan säga att detta ingår i OL-sportens kärnvärden. Startmellanrum är en del i helheten för att skapa sportsligt rättvisa tävlingar och detta inte enbart för de allra bästa i klassen.

Å andra sidan kan stora startdjup motverka sportslig rättvisa. Väder kan påverka så att vissa tävlande får bättre förutsättningar än andra. Väder är dock något som ligger utanför sportens och arrangörens kontroll till skillnad mot sådant som regleras i tävlingsreglerna.

Startmellanrummet vid orienteringstävlingar har varit lite olika genom åren.

Historiskt har debatten gått varm gällande samlöpning och hängning, inte minst på VM och Världscuptävlingar. Medaljer har delats ut till löpare som sprungit ihop stora delar av banan. Fenomenet samlöpning och hängning är inget nytt, även i sportens barndom tidigt 1920-tal och på 1940–50 och 1960-talen kan vi läsa om hängning och samlöpning och arrangörers och förbundets arbete med att förhindra detta.

Under 1970, 1980 och 1990-talen var det standard på elitnivå och mästerskap att ha 3 minuters startmellanrum. Visst var det samlöpning då också, idealet hade givetvis varit att ha ännu större avstånd mellan löparna vid start, men 3 minuter ses ändå som en lämplig kompromiss.

I och med att sporten under slutet av 1990-talet uttalat ville bli en del av olympiska rörelsen, kom TV-sändningar och mer publikvänliga arrangemang i fokus. Startmellanrum och stora startfält kom då att bli ett problem. Med 3 minuters startmellanrum på en långdistanstävling, med upp till 80-90 löpare, blir TV-sändningarna väldigt långa och sega. Detta gillande inte TV-bolagen och de satte tryck på Internationella förbundet. För att försöka korta ner tävlingarna införde man 2 minuters startmellanrum och tillförde i stället gafflingsmetoder på banorna. Erfarenheterna av detta visar dock att gafflingar ofta ställer till banläggarpblem och det inte med automatik löser problematiken med samlöpning. Det krävs stor erfarenhet och kompetens hos banläggaren för att skapa en bra gafflingsmodell som sprider löpare.

Även på DM-tävlingar i Stockholm har det förekommit samlöpning, då inte bara i rankingklasserna, junior-, och seniorklasserna, utan även bland veteraner.

Vid tävlingsledarträffar som StOF genomför varje år har frågan diskuterats efter att det framkommit önskemål från äldre veteraner att skapa större startmellanrum på DM eftersom det förekommit samlöpning. När nuvarande DM-anvisningar togs fram 2008 beslutades att tydliggöra att startmellanrummet ska anpassas så att samlöpning inte ska löna sig. Av den anledningen står det idag att det ska vara tre minuters startmellanrum på DM-lång och även på natt-DM. Även SOFT:s tävlingsregler har idag tydliggjort att det är minst 3 minuters startmellanrum på långdistanstävlingar i normalfallet. Allt för att försöka uppnå tävlingar med största möjliga sportsliga rättvisa och där klunglöpning eller samlöpning inte ska löna sig. Den sportsliga rättvisan gäller givetvis inte bara de som tävlar om segar, utan sportslig rättvisa gäller alla.

StOF har dock gett tillåtelse för avsteg från 3-minutersregeln på DM vid något enstaka tillfälle. Vid DM-långdistans 2019, med Waxholms OK som arrangör, genomfördes klasserna H21 och D21 med 2 minuters startmellanrum och kartbytesgaffling. Att detta blev verklighet beror på att banläggaren var mycket erfaren och dessutom hade tillgång till ett tävlingsområde som lämpade sig för denna lösning. Att lösa kartbytesgaffling på korta banor är i princip inte möjligt om distansens särart ska kunna upprätthållas.

Större startdjup ger mindre tryck på olika servicefunktionerna

Att korta tiden de tävlande är på arenan kan vara kontraproduktivt om man ser till bland annat försäljning i serveringen och belastningstrycket på toaletter och dusch mm. Arrangören behöver planera flödet vid start så att man får en jämn belastning över tid och det är inte självklart att kortare startmellanrum ger ett jämt flöde över hela tävlingen.

Är "onödigt lång tävling" överordnad sportslig rättvisa?

Järlas motion och förslag på förändring i DM-anvisningarna bygger på att man upplever att det är ett problem för arrangören och deltagarna med ett arrangemang där en viss klass har startdjup som är närmare en timme längre än övriga klasser. Lösningen som föreslås är att alla klasser äldre än 35 år ska ha 2 minuters startmellanrum.

StOF-styrelsen menar dock att vi behöver tydliggöra frågan om sportslig rättvisa och de möjligheter som redan finns inom ramen för gällande regelverk. Därutöver har vi har flödet på servicefunktioner och arrangörens möjlighet att planera och förskjuta tidpunkten för när första start i en viss klass ska ske. Genom det sista kan flödet vid starten och vid målgång planeras så att en enskild klass inte hamnar för sig själv varken vid starten eller när tävlingen ska avslutas.

Styrelsens förslag till beslut

Med hänvisning till ovanstående diskussion och analys om sportslig rättvisa och möjligheterna som tävlingsreglerna medger idag, föreslår StOF-styrelsen:

att årsmötet avslår Järlas motion

att det i DM-anvisningarna ska framgå att arrangören efter dialog och överenskommelse med StOF, kan tillåtas ha kortare startmellanrum än 3 minuter i en enskild klass vid DM-långdistans, när antalet anmälda i klassen är avsevärt högre än övriga klasser.

att uppdra till StOF-styrelsen att uppdatera DM-anvisningar enligt punkten ovan.